

Programozási technológia I

1. gyakorlat

A Java nyelvi alapjai, a NetBeans környezet

© 2012.02.16. Giachetta Roberto
groberto@inf.elte.hu
<http://people.inf.elte.hu/groberto>

A Java nyelv alapjai

A nyelv lehetőségei

- Tisztán objektumorientált programozási nyelv, amelyet a Sun Microsystems 1995-ben publikált
 - a legnépszerűbb programozási nyelv (17%-os népszerűség a TIOBE toplistán)
 - jelenlegi verzió a Java 7, az Oracle tulajdonában
- A fejlesztési elvek:
 - egyszerű, objektumorientált és ismerős legyen
 - rugalmas és biztos legyen
 - platform-független és hordozható legyen
 - nagy teljesítménnyel fusson
 - értelmezett, többszálú és dinamikus legyen

A Java nyelv alapjai

A nyelv lehetőségei

- Célja egy C++-szerű, de könnyebben kezelhető nyelv megvalósítása, amely teljes mértékben hordozható és alkalmas webes, hálózati valamint mobil alkalmazások készítésére
- Három változatban érhető el a különböző célokra:
 - *Standard Edition* (SE),
 - *Enterprise Edition* (EE),
 - *Micro Edition* (ME),
- Az Oracle-től független fejlesztést végez a Google az *Android* platformon, amely egy Linuxra épülő saját Java virtuális gép és ré épülő osztálykönyvtár

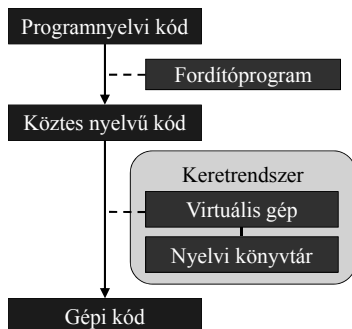
A Java nyelv alapjai

A Java környezet

- A Java egy teljes keretrendszert biztosít számos platformra a hordozhatóság végett
 - a programkód gépfüggetlen bytekódra (köztes szintű kódra) fordul
 - ezt interpretálja a futtatási környezet (*Java Virtual Machine, JVM*) futásidejű fordítással (Just In Time Compilation)
 - így elég az alkalmazásokat egyszer fordítani, és utána bárhol futtathatóak, ahol jelen van a környezet (*Java Runtime Environment*), amely magában foglalja a virtuális gépet, valamint a nyelvi könyvtárakat
 - cserébe a végrehajtás lassabb, az erőforrásigény magasabb, mint a teljesen fordított alkalmazásokban

A Java nyelv alapjai

A Java környezet

A Java nyelv alapjai

A nyelv lehetőségei

- Támogatja az objektumorientáció minden eszközét
 - osztályok, objektumok
 - adatabsztrakció, adatelrejtés, egységbe záras
 - öröklődés, polimorfizmus, dinamikus kötés
 - kivételkezelés, sablonok
- Fordítási egységek a fájlok
 - ha a fájlban van publikus típus, akkor a neve megegyezik a fájljával (tehát egy fájlban csak egy publikus típus lehet)
 - a forrásfájl kiterjesztése: `java`, a bytekód kiterjesztése: `class`
 - a bytekód fájlok összecsomagolva is futtathatóak, ekkor a kiterjesztés: `jar`

A Java nyelv alapjai	
A „Hello World” program	
<pre>import Java.io.*; // ki- és bementéért felelős csomagok használata class Hello { // még a főprogram is osztályban van public static void main(String[] args){ // a főprogram egy statikus metódus System.out.println("Hello World!"); // a kiírás a megfelelő metódushívás } }</pre>	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:7

A Java nyelv alapjai	
Karakterkódolás, literálok	
<ul style="list-style-type: none"> A kódoláshoz 16 bites Unicode karakterkészletet használ Számliterálok: <ul style="list-style-type: none"> decimális: 377, oktális: 0377, hexadecimális: 0x377 64 bites tárolás: 377L lebegőpontos: 12.0, 12.6e4, szimpla pontosság: 12.6e4F, dupla pontosság: 12.6e4D lebegőpontos nulla: 0.0, -0.0 Szövegliterálok: <ul style="list-style-type: none"> karakterek: 'k', szöveg: "hello" speciális karakterek: \\, \n, \t, \', \", \b (vissza), \r (sorvissza), \f (lapdobás) 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:8

A Java nyelv alapjai	
Vezérlési szerkezetek	
<ul style="list-style-type: none"> Szekvencia: <utasítás>; Programblokk: { <utasítás> } <ul style="list-style-type: none"> utasítások csoportosítására megszabja az élettartamot (programblokkon belül deklarált változó csak a programblokk végéig érhető el) Elágazások: <ul style="list-style-type: none"> if(<feltétel>) <utasítás>; else <utasítás>; <ul style="list-style-type: none"> a feltétel logikai típusú kifejezés tetszőlegesen egymásba ágyazhatóak (nincs elif) a csellengő else mindig az utolsó elágazáshoz tartozik Triaris operátor (elágazó értékadáshoz): <feltétel> ? <utasítás> : <utasítás>; 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:9

A Java nyelv alapjai	
Vezérlési szerkezetek	
<ul style="list-style-type: none"> switch(<változó>){ <pre>case <konstans> : <utasítások>; break; default: <utasítások>; break;</pre> } <ul style="list-style-type: none"> alkalmazható egész és szöveg változókra, felsorolási típusokra alapértelmezett (default) ág nem kötelező Ciklusok: <ul style="list-style-type: none"> számláló: <pre>for (<inicializálás>; <feltétel>; <léptetés>) <utasítás>;</pre> előtesztelő: while(<feltétel>) <utasítás>; 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:10

A Java nyelv alapjai	
Vezérlési szerkezetek	
<ul style="list-style-type: none"> utántesztelő: do <utasítás>; while(<feltétel>); iteráló (tetszőleges gyűjtemény bejárásához): <pre>for (<típus> <változó>: <adatszerkezet>) <utasítás></pre> ciklusból azonnali kilépés a break utasítással feltétel kiértékeléshez ugrás a continue utasítással Pl.: <pre>public static void main(String[] args){ int fakt = 1; // faktoriális számítás for (int i = 1; i <= 5; ++i) fakt = fakt * i; System.out.println(fakt); // eredmény: 120 }</pre> 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:11

A Java nyelv alapjai	
Operátorok	
<ul style="list-style-type: none"> Az operátorok olyan függvények, amelyek speciális meghívással rendelkeznek, vezérlőkaraktereken, vagy kulcsszavakon keresztül <ul style="list-style-type: none"> a meghívás rögzített formában történik (prefix, postfix vagy infix jelölés mellett) az operátorok precedenciával rendelkeznek, amely halmozás esetén megszabja a hívási sorrendet az operandusok száma rögzített, vannak egy-, két-, illetve háromoperandusú műveletek (a + és - operátoroknak van egy-, illetve kétoperandusú változata is) Minden beépített típus rendelkezik operátorokkal, amelyek a megadott működést végzik 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:12

A Java nyelv alapjai	
Operátorok	
<ul style="list-style-type: none"> Aritmetikai: <ul style="list-style-type: none"> pozitivitás (+a), negáció (-a) értéknövelés (a++, ++a), értékcsökkentés (a--, --a) összeadás (a + b), kivonás (a - b), szorzás (a * b), osztás (a / b), maradékképzés (a % b) Értékkadás: <ul style="list-style-type: none"> egyszerű (a = b) összetett (a += b, a -= b, a *= b, a /= b, a %= b, a <<= b, a >>= b, a >>>= b, a &= b, a = b, a ^= b) feltételes (a ? b : c) Típusazonosítás (instanceof) 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:13

A Java nyelv alapjai	
Operátorok	
<ul style="list-style-type: none"> Logikai: <ul style="list-style-type: none"> érték összehasonlítás (a < b, a > b, a <= b, a >= b, a == b, a != b) tagadás (!a), és (a && b), vagy (a b) Bitenkénti: <ul style="list-style-type: none"> eltolás balra (a << b), eltolás jobbra (a >> b), előjel nélküli eltolás jobbra (a >>> b) komplementer képzés (~ a), bitenkénti és (a & b), bitenkénti vagy (a b), különbségképzés (a ^ b) 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:14

A Java nyelv alapjai	
Operátorok precedenciája	
<ul style="list-style-type: none"> Az operátorok precedenciája meghatározza, a műveletek halmazása esetén milyen sorrendben történik a végrehajtás <ul style="list-style-type: none"> a precedencia típusfüggetlen, és rögzített a magasabb precedenciájú hajtódik előbb végre zárójelek befolyásolják a végrehajtási sorrendet Java precedenciák: <ol style="list-style-type: none"> ++ (postfix), -- (postfix) + (unáris), - (unáris), !, ~, ++ (prefix), -- (prefix) *, /, % +, - <<, >>, >>> >, <, >=, <=, instanceof 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:15

A Java nyelv alapjai	
Operátorok precedenciája	
<ol style="list-style-type: none"> ==, != & ^ && ?: =, +=, -=, *=, /=, %=, <<=, >>=, &=, =, ^= <ul style="list-style-type: none"> Pl.: <ul style="list-style-type: none"> a * b - c == 7 jelentése: ((a * b) - c) == 7 c = a == b % 2 jelentése: c = (a == (b % 2)) ++a++ jelentése: ++(a++) 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:16

A Java nyelv alapjai	
Csomagok	
<ul style="list-style-type: none"> A programok tagolása magasabb szinten csomagokkal történik, egy csomagban tetszőleges számú további csomag, illetve osztály helyezkedhet el <ul style="list-style-type: none"> a csomagok az osztályok logikai összetartozását fejezik ki egy típus pontosan egy csomagba tartozik alapértelmezett a névtelen csomag Csomag definíció: <ul style="list-style-type: none"> package <csomagnév>; package <csomagnév>. <alcsomagnév>; Csomag használat: <ul style="list-style-type: none"> import package <csomagnév>. *; import package <csomagnév>. <típusnév>; 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:17

A Java nyelv alapjai	
Típusrendszer	
<ul style="list-style-type: none"> Erősen típusos a nyelv <ul style="list-style-type: none"> automatikus konverzió altípusra explicit konverzió saját típusokra futásidejű ellenőrzéssel Típusok kezelése: <ul style="list-style-type: none"> primitív típusok: <ul style="list-style-type: none"> érték szerint, automatikus kezdőértékkel blokk végig, vagy az objektum törléséig élnek összetett típusok: <ul style="list-style-type: none"> referencia (igazából mutató) szerint, null kezdőértékkel a new operátorral példányosíthatóak a törlést a szemétygyűjtő végzi, nincs manuális törlés 	
ELTE IK, Programozási technológia I	1:18

A Java nyelv alapjai

Típusrendszer

- Primitív típusok:
 - `boolean` (true vagy false)
 - `char` (16 bites Unicode karakter)
 - `byte` (8 bites előjeles egész)
 - `short` (16 bites előjeles egész)
 - `int` (32 bites előjeles egész)
 - `long` (64 bites előjeles egész)
 - `float` (32 bites lebegőpontos szám)
 - `double` (64 bites lebegőpontos szám)
- Összetett típusok: osztályok, interfészek, felsorolási típusok, tömbök

ELTE IK, Programozási technológia I

1:19

A Java nyelv alapjai

Tömbök és felsorolási típus

- Tömbök:
 - indexelés 0-tól hossz-1-ig
 - szétválasztódik a deklaráció és a definíció:
`<típus>[] <név>; <név> = new <típus>[<méret>;`
 - lehet inicializálni:
`<típus>[] <név> = { <kezdőértékek> };`
 - tisztában van a hosszával: `<név>.length`
 - másolás az `arraycopy` művelettel
 - több dimenziós előállítható tömbök tömbjeként
- Felsorolási típus: `enum <típusnév> { <értékek> }`
 - rendelkezhet attribútumokkal, függvényekkel, konstruktorral

ELTE IK, Programozási technológia I

1:20

A Java nyelv alapjai

Tömbök és felsorolási típus

- Pl. egy vektor (egy dimenziós tömb):

```
int[] arr = new int[10];
for (int i = 0; i < arr.length; i++)
    arr[i] = i + 1; // tömb értékei 1..10 lesznek
```
- Pl. egy mátrix (két dimenziós tömb):

```
String[][] names = {"Mr. ", "Mrs. ", "Ms. "},
                {"Smith", "Jones"};
// mátrix, aminek első sora a megszólítások
// (3 hosszú), második a nevek (2 hosszú)
System.out.println(names[0][0] + names[1][0]);
// eredménye: Mr. Smith
System.out.println(names[0][2] + names[1][1]);
// eredménye: Ms. Jones
```

ELTE IK, Programozási technológia I

1:21

A Java nyelv alapjai

Tömbök és felsorolási típus

- Pl. felsorolási típus:

```
enum Napok { Hétfő, Kedd, Szerda, Csütörtök };
// napokat tartalmazó felsoroló típus
Napok maiNap;
// mai nap bekérése...
switch (maiNap) {
    case Hétfő: System.out.println("Még 5 nap");
                break;
    case Kedd: System.out.println("Még 4 nap");
                break;
    ...
    default: System.out.println("Nem munkanap");
                break;
}
```

ELTE IK, Programozási technológia I

1:22